

Vårdnads- överflyttning

Till dig som har barn
placerade i familjehem.

Barnets bästa

Det finns barn som bor i familjehem i många år. Dessa barn lever i ovisshet om var de hör hemma och hur det ska bli för dem i framtiden.

Ett barn som är placerat i ett familjehem kan få en sådan stark anknytning till familjehemsföräldrarna, att det bästa för barnet är få stanna kvar under resten av sin uppväxttid då en separation bedöms kunna vara skadligt för barnet. Då finns möjlighet för Individ- och arbetsmarknadsnämnden att överväga och ansöka om att vårdnaden flyttas över till familjehemsföräldrarna.

Barnets behov av stabila och trygga uppväxtförhållanden är det centrala vid övervägandet även om föräldrarnas situation förbättrats.

Inför vårdnadsöverflytt

När ett barn varit placerad i samma familjehem i två år är Individ- och arbetsmarknadsnämnden skyldig att överväga om en ansökan ska göras om vårdnadsöverflyttning till familjehemmet. En vårdnadsöverflyttning kan väckas tidigare än efter två år om det bedöms vara till barnets bästa. Det kan till exempel röra barn som blivit placerade vid spädd ålder. En förälder eller familjehemmet kan också lyfta frågan om vårdnadsöverflyttning. Individ- och arbetsmarknadsnämnden tittar på följande omständigheter vid sin utredning:

- Barnet ska ha rotat sig i familjehemmet.
- Barnets inställning till vårdnadsöverflyttning.
- Föräldrarnas inställning till vårdnadsöverflyttning.
- Familjehemmets inställning till vårdnadsöverflyttning.
- Kontakten mellan barnet och föräldrarna.
- Barnet måste vara under 18 år vid en vårdnadsöverflyttning.
- När vårdnaden övergår till familjehemsföräldrarna, upphör familjehemsplacering. I och med det, upphör även den formella kontakten med socialtjänsten samt Individ- och arbetsmarknadsnämndens ansvar för barnet.

Vad innebär en vårdnadsöverflytt för dig som förälder

- Du är fortfarande förälder till ditt barn även om du inte har vårdnaden om barnet.
- Barnets rätt till umgänge med dig som förälder, sina syskon och närstående ska tillgodoses och utgå från barnets behov. Du har ett ansvar att vidhålla din kontakt med ditt barn.
- Du har rätt att få umgänget prövat av tingsrätten om du inte är nöjd med det. Du ska då själv anlita och bekosta ett juridiskt ombud.
- Barnet ärver dig och du har underhållsskyldighet för barnet.
- Du kan inte underteckna papper där vårdnadshavarens underskrift krävs som vid till exempel ansökan om pass eller identitetskort.
- Du har inte tillgång till och kan inte öppna bankkonto i barnets namn.
- Du har inte tillgång till barnets vårdjournaler.

Familjehemmets ansvar efter en vårdnadsöverflytt

Familjehemsföräldrarna utses till särskilt förordnade vårdnadshavare och övertar hela ansvaret för barnet och blir dess förmyndare. De ska se till att barnet får:

- Omvårdnad, trygghet och god fostran.
- Utbildning och försörjning.
- De har rätt att underteckna ansökningar åt barnet som till exempel pass och identitetskort.
- De kan öppna bankkonto i barnets namn.
- De har exempelvis tillgång till barnets journaler.
- Det är också deras skyldighet och rättighet att bestämma i frågor som rör barnets personliga angelägenheter tillsammans med barnet utifrån ålder och mognad.
- De tar ansvar att ansöka om underhållsstöd från Försäkringskassan.
- De kommer att få redovisa till överförmyndaren om barnet har tillgångar, exempelvis barnpension. Överförmyndaren kommer skicka ut papper om detta.
- De ansvarar för att ha en god dialog med biologiska föräldrar och ge information om barnets utveckling.
- De ansvarar för att bejaka barnets intresse och möjlighet att träffa sina föräldrar och övrigt nätverk. Oftast har det skett i dialog inför en vårdnadsöverflytt.

När överväger Individ- och arbetsmarknadsnämnden vårdnadsöverflytt?

När ett barn har varit placerad i samma familjehem i två år ska Individ- och arbetsmarknadsnämnden särskilt överväga om en ansökan ska göras om vårdnadsöverflyttning till familjehemmet (6 kap. 8 § SoL och 13 § LVU).

När Individ- och arbetsmarknadsnämnden gör bedömningen att barnet har sin tillhörighet och trygghet i familjehemmet och en återförening med föräldrarna inte är förenat med barnets bästa.

När det uppenbart är bäst för barnet att rådande förhållande får bestå och att vårdnaden flyttas över till dem som tagit emot barnet, ska domstolen utse familjehemmet till särskilt förordnade vårdnadshavare (6 kap. 8 § FB).

Syftet med bestämmelsen är att förhindra att barn som rotat sig i familjehem blir uppräckta ur en miljö där de funnit sig tillrätta och känner en större trygghet och känslomässig förankring än i sitt föräldrahem.

Vem beslutar om vårdnadsöverflytt?

Tingsrätten tar ställning och fastställer i dom om familjehemmet ska bli särskilt förordnade vårdnadshavare.

Du som förälder ska själv anlita och bekosta ett juridiskt ombud om du behöver det vid tingsrättsförhandling. Kostnader som inte täcks av rättshjälpslagen ska du stå för själv.